

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre 2, 50. Egy szám ára 12 kr.

Különböztetési díj az év folydán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAJIK: KÖRÖSI-NAGY-ÚTCZA, 7. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 184. SZ.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árlengedés adatik.

Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Az ipar jelentősége.

Van-e jövője a magyar nemzetnek, lesz-e még nagy a magyar, válik-e még hatalmas birodalom Magyarországból? Oly kérdések, melyekkel sokszor foglalkozik minden magyar ember, ki hazáját szereti, vagy ha nem foglalkozik is, lehetetlen, hogy agyában ama kérdések meg ne villanjanak.

Adjuk meg reá egyszerűen, de feltétlenül a feleletet. Igen is nagygyá, hatalmassá, boldoggá lehet Magyarország és a magyar nemzet, de csak úgy, ha sikerül gazdaggá és művelté lennie.

Erre pedig feltétlenül szükséges, hogy iparunk fejlesztéséért, s elérje azon nívout, melyen Francia-, Angol- és Németországok népei e téren egymással versenyeznek.

Kifejlődött versenyképes ipar nélkül, a vagyoni jólét magas fokára nem emelkedhetik egy ország sem, mely pusztán mezőgazdaságára támaszkodik.

Vagyoni jólét nélkül pedig nincs számunkra más, mint az elmaradottság minden téren, hol a művelt és gazdag népek osztagoznak a világ felett.

Műveletlenség, szegénység és rablancz együtt jár, épen úgy mint a műveltség a gazdagsággal s ez a szabadsággal.

A magyarnak ez utóbbi felé kell törekednie.

Hazánk kiválóbb fiai közül sokan figyelmeztettek már nemzetünket ez irányban, föltéve harsogván: siess művelődni, mert kulturális fejlődésben túlhaladhatnak oly népek is, melyeknek a magyar előtt járnak csak úgy lehet, ha ez önként mond le a haladásról s csak járt utakon, mások után kullogásra határozza magát.

Közoktatásügyi miniszterünk, Trefort Ágoston, pozsonyi választás előtt közelebb tartott beszédében erősen hang-

súlyozta ezeket s hogy czélt érhesünk, kimondotta, nyíltan hirdette, hogy Magyarországnak iparos állammá kell átalakulnia, s nyeresztermelését az ipartermeléssel arányba hozni, s ekként nemzetgazdasági önállóságra kell törekednie, mert különben „gazdaságilag és államilag okvetlenül tönkre megyünk“.

Három országot állít fel nemzetünk mintaképpül Trefort.

Ohajtja, hogy a magyar nemzet olvadjon össze egy nagy középosztályba, mint ez Angliában amerikai felfogás szerint megtörtént, s lehetővé tette az ott honos óriási gazdasági és értelmi fejlődést. Aztán Franciaországtól tanulja el a művészetet és jóízletet, végre Németországtól sajátítsa el a tudományt. Ha ezeket megcselekszi a magyar nemzet, bizonyára ki fog kelni abból a sirtóból, melybe a mohácsi katasztrófa temette, ha nem teszi meg, abban a sirtóban fog elporladni, melybe a kulturális haladás temeti az elmaradottakat, a feltámadás reménye nélkül.

Szép beszéd, kiválóan alkalmas arra, hogy hatása alatt elmélkedjünk s visszatekintsünk.

Sok tekintetben meglehetünk elégedve, s nemzetünk jövője felett nincs okunk kétségbeesni.

Hiszzen ha visszatekintünk csak ötven évre is, nincs Európának egyetlen országa sem, mely az adott viszonyok között olyan óriási haladást tett volna, mint mi.

E század elején századokkal hátrább, ázsiai műveletlenség képe volt hazánk, ma a folyó században élő kultúr népekkel Európában versenyeztünk.

Van irodalmunk, művészetünk, tudományunk, nyelvtünk, s ha gazdagok nem vagyunk is, elhagytuk a koldús életet. Iparunk a szabadverseny magjától már csírázik, s hitünk erős, hogy belőle élet- és versenyképesen fog kifejlődni.

De e téren óriási erőfeszítésre van szükség, s megállapodni nem szabad. Am ez ügy lehetséges, ha a nemzet zöme, a nemzetfentartó középosztály, mely eddigelé a tudományos szellemet épen úgy visszautasította, mint lealázónak tartotta az iparos foglalkozást, előítélteiről lemond. Addig se műveltek, se gazdagok nem leszünk, s nemzetünk felvirágozása körül csalfa lesz és csak phantom minden örvendetes jelenség, s hazug a biztatás, mely a nemzet nagyságáról, hatalmáról beszél.

Az iparos szellemről nem szabad nemzetünknek idegenkednie, mert igazak Trefort miniszter szavai, hogy ipar nélkül gazdagság, következőleg függetlenség és hatalom sem képzelhető.

Vesse e szavakat mindenki emlékezetbe.

Csak egyet sajnálunk, hogy a miniszter úr nem utalt az eszközökre, mikkel mezőgazdaságból élő hazánkat iparos országgá úgy átalakítani lehet, hogy a többi ország versenyével, vagyoni jólétben és műveltségben egyaránt haladhasson.

Egyet azonban említett, mely a mindennapos felfogással ellentétben áll, s azt mondja: nem igényeink korlátolásában találjuk meg bajaink orvoslását, hanem abban, ha a fokozódó életigények kielégítésére munkásságunkat is fokozzuk, minél nagyobb erőfeszítéssel, annál jobb.

És ebben tökéletesen igaza van. A szükségletek a fejlődő étellel folyvást szaporodnak, s a kulturális előhaladás ezek bővülésével áll kapcsolatban. A szükségleteket tehát nem kell korlátozni, hanem azok kielégítésére, fokozott munkával kell törekedni. Különb beáll a tengődés, mely méltatlan a néphez, mely nemzet elnevezésre vágyakozik.

Trefort Ágostonnak e beszédét ellenzéki részről is figyelemre méltatják, s a lehető legnagyobb elismerés-

sel fogadták. A mi ellentetűk van, az is azt mutatja, hogy igazat adnak a miniszternek.

Az mondják ugyanis, hogy jól megfigyelte Trefort a mintaképpül felhozott államokban mind azt, mit csinál a nép és társadalom, de nem figyelte meg, legalább nem mondja, mit csinálnak ott a kormányok.

Van ebben némi igazság, de van túlzás is.

Igazság az, hogy a kormánynak csakugyan sok tenni valója van egy ilyen nagy átalakulás körül, de azért túlzás azt állítani, hogy a mi kormányunk nem a nemzet érdekeit tartaná szeme előtt, mikor cselekszik arra nézve, hogy a hiányzó ipar előálljon, s szomszédainkkal versenyehessünk.

Reményünk van, hogy szellemes miniszterünk nemskára fog találni alkalmat arra is, hogy ez irányban is felvilágosító nyilatkozatot tessen, s hisszük, hogy azon alkalommal megadja azon irányban is az útmutatást, melyet ezáltal nélkülözöttünk pozsonyi beszédében, miként lehetünk iparos- és gazdaságilag önálló állammá? s mi módon lett Anglia-, Francia- és Németország iparos állam és közgazdaságilag önállóvá?

Trefort szellemes beszédében a magyar politikának egész komoly valószínűsége benne foglaltatik. Hadd legyen ezekkel kiegészítve.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter levele gróf Széchenyi Pál földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez.

Hosszú ideje már — mert 1838. decz. 22-én volt — hogy én a „Társalkodó“-ban a művészet érdekében egy cikket tettem közzé. E cikket így kezdődik:

„Hősökül hadvezérek s derék statusférnek nem árasztának és Görögország történetére több fényt, mint ama lángelmű művészek, kiknek lélekemelő szüleményei minden időre remek példányokul fognak szolgálni.“

TÁRCZA

Békén tőröm...

Békén tőröm fájdalommat,
Nem panaszom el senkinek,
Hadd győztörje, győztörje csak
Tovább is e vérző szívet.

Ez a titkos, hő érzelem
S ez a győtrő, mely fájdalom, —
Engem titkon érte edeszt
Reményem üdve, csillagom.

A boldogság, mit alkotott
Ifjú, ábrándos kezelet,
Ma már olyan, mint a foszlány,
Mely az ősi légben lebeg.

Noszlopy Tivadár.

Fővárosi tárczalevél.

(Szüret. — Színházak. — Népszínház. — Pálmai Ilka. — A „Gondúzó“. — Nagybátya és unokaöcs).

Aggódva, féltékeny fogom kezembe a tollat, hogy a tisztelt közönséget a fővárosi élet főbb mozzanatairól értesítem. Az országban most folyik a szüret s félek, hogy senki sem ér majd rá, cikkemet végig olvasni. Mit érdeklí a most a vidéket a főváros! A szüretelők vig kaczaja, danolása elfojtja a lapok íránti érdekeltségét; a szőlő edes leve, edes álmokba ringatja a kedélyeket és elméleti a föllesleges s haszontalan gondokat, mikkel a lapok a közönséget évhosszat agyongyótrik.

De ne féljen tisztelt közönség! Nem akarok komoly dolgokról írni, nem akarom az ország ügyeivel megkínózni mulatni vágyó kedélyt. Nem akarok sem adókról, sem főrendiházi reformokról beszélni, még a császártalálkozást sincs kedvem említeni. Vámszövevények, Duna-konferenciák, egyptomi bonyodalmak, cholera, pestis maradjanak távol cikkemből! Amiről most beszélni akarok, az sem komoly, sem aggasztó. A fővárosi vigalmakról, táncmulatságokról, irodalmi pletykákról szándékozom a t. olvasókat értesíteni. Ezt tehát bátran meghallgathatják. Nem fogja felzavarni vigalmaikkal.

Először is szóljunk a vigalmakról. A színházak megnyitják, még pedig négy egyszerre: A nemzeti, nép-, vár-, és dalműszínház. A várszínházat jó Felek Miklós vette át, vele van a nemzet pacsirtája, Blaháné Lujza asszony; s a hol ő van, ott hibetölög a publicum is jelen lesz.

De azért a népszínházra sem fognak rossz napok virradni. A közönség nem lesz hűtlen hozzá, dacára annak, hogy Blaháné Budán lép fel. Nem lesz hűtlen hozzá, annál az egyszerű oknál fogva, hogy nem bír semmi műveléssel s mindegy neki, ha Blaháné, vagy ha Pálmai játssa szerepét.

— Egyik csak olyan, mint a másik, — mondja a karzati közönség, — a közoktatona, kémenyessprő, milimári, ki a színház legfelsőbb regioiban foglalt helyet.

S valóban a népszínház csak olyan „gseht-et“ fog csinálni az idén, mint tavaly, hisz ott van nála a reklám hősnője: Pálmai Ilka.

Pálmai Ilka! Mennyi affaire hősnője e

színesznő. Mennyi mindenféleképp foglalkoztatja a publicumot! A minap egy füzet verset adott ki s most meg népszínmű pályázatával keltett újból figyelmet.

A vad poszták szörnyen haragudnak rá, mindenik szerete volna a pályadíjat megnyerni s ő egyiknek sem adta ki. Nem botránys-e ez? Valóban vad — poéta — forradalom van kitorbén s áldozatul Pálmai Ilka, azaz az ő jó hírneve van kiszemelve.

De ne féljen, bájos nagyság! Lesznek kik megvédelmezik a toladó, égestromló költőnőket ellen. S ha nem is lesznek ilyenek, se baj. Nagyságodnak mindig vannak mód-szeri megmenekülési előltük. Ha nagyon is üldözik leghajórá száll, vagy „Fájó szívből“ című versfüzér ad ki, a mi aztán szívet megvigasztalja. Ha az se segít, megveszi a „Gondúzó“ című irodalmi lapot, mely szélesközletű aggodalmait.

A „Gondúzó“-t? Uram micsoda lap az a „Gondúzó“?

Nem is tudja nagyság? Valóban csodálkozom! Hetek óta foglalkoztatja a kedélyeket. No ne izéljen!

Nem izélek! Székely Aladár kiadásában jelenik meg s Kazár Emil, P. Szatmáry Károly, Pósa Lajos dolgoznak beléje. Első megjelenésekor a saját és a közönség legmelegebb pártolására gátált s tudom fel fog virágozni.

Ugy? Kíváncsi vagyok erre a lapra. Legközelebb elhozom, nagyság győződjék meg felőle tulajdon szemével.

A „Gondúzó“ című lapon kívül a fővárosi előlék köröket leginkább egy érdekes család eset foglalkoztatja, mely a budapesti

botránnyok krónikájában első helyet foglal el. Valami unokaöcs vivott párbajt nagybátyjával. A párbaj okát rágalmazó nyelvek onnan magyarázzák, hogy a nagybátya nejét és unokaöcsét tőlságos bizalmas jelenetben lepte meg, a mi nem igen akart neki tetszeni. A párbaj megtörtént s mindkét fél sértetlenül távozott a csatától. A nagybátya, mint hírlík, nem mer azóta tükörbe nézni; fél, hogy meglátja a szarvakat, melyeket unokaöcsce fejére rakott.

Peterdy.

Mi mindent esznek az emberek.

Sok tekintetben igen érdekes kérdés, hogy mivel táplálkoznak az emberek.

A fogazat alkata s a gyomor szerkezete azt mutatja, hogy az ember eredetileg növényi tápláló anyagokra volt utalva.

Az első emberek hollétének kérdésénél felmerült az a következtetés, hogy a forró égőv volt az ember őshazája; a szőr nélküli, meztelen ő ember nem is lett volna képes dacolni a természet mostohaágaival, képes oly helyen, hol tehetetlensége és nyomorúságában a természet, hogy úgy mondjuk, dédelgette őt, s ez kétségkívül a forró égőv volt, hol nem kellett ruha után néznie, s örökösön terített asztalra talált.

A forró égőv alatt jóformán mindig tavasz és nyár van, a fákon majdnem mindig vannak zamatos gyümölcsök; egyik fán zsendül, másikon érik, harmadikról hull a gyümölcs.

A forró égőv alatt igen régi időktől fogva legkiválóbb tápláléka az embereknek a kókuszpálma gyümölcse. A kókusz a sós vizet

E tónusban megy tovább — s ebből látni, hogy ez egyik írójára igen fiatal ember lehetett, s igaz is, mert én akkor 22-ik évetem még nem töltöttem be.

De a felszólalás az író fiatalága s a próbisók daczára kedvező talajra talált. Mert e felszólalás folytán 1839-iki február 3-án megjelenhetett már a Pesten felállítandó művészeti egyesület programja tiz név aláírásával, u. m.: Dessewffy Aurél gr., Eckstein Frigyes, Eötvös József b., Grimm Vincez, Jósika Miklós b., Lukács Móricz, Prónay István b., Rupp János, Serényi László gr., és Trefort Ágoston.

E program nem maradt papíron s s életbe lépett az első pesti művészeti egyesület. Bár mennyire gyenge volt annak kezdete, de az adta az új korban a képzőművészeteknek hazánkban az első lendületet.

Ezen reminiscenciák bátorítanak fel jelen felszólalásra a művészeti ipar érdekében.

A művészeti ipar közepén áll a képzőművészet s a kézmű közt — dolgozik nemcsak a phantázia s a kedély számára, hanem a mindennapi élet szükségiei kielégítésére, — mert ide tartozik az edény s üveg, a bútort, az építészeti dekoratív része és sok egyéb — s így a művészeti ipar a közgazdaság egyik tényezője.

Örvendetes, hogy a művészeti ipar hazánkban ma már nem oly parlag tér, mint a minő a képzőművészet volt 1838-ban. Van művészeti iparmuzeumunk, van művészeti ipariszkolánk, vannak kitűnő gyároaink, iparosaink s műhelyeink, s a gyakorlati téren minden törekvés a kereskedelmi miniszter részéről támaszt talál, mint azt a Testori-vállalat s a herendi gyár legjobban tanúsítják. Csak hogy a létezőt tovább is kell fejleszteni s pedig többféle irányban.

Mindenekelőtt a közönség tudomásra kell hozni, mi létezik s mi történik e téren, — szerkeneti nek a produktiót minőség s mennyiség tekintetében; és végre, a mi gyakorlati szempontból a fődolog, szoktatni kell a közönséget, hogy itthon vásároljon és tegyen megrendeléseket s rokonszenvenzen a hazai készítményekkel; — mert ha rossz szokásunknál maradunk s mindent rendszertelen lenézünk, a mi itthon készül, úgy Magyarországnak nem lesz soha művészeti ipara s ipara általánosan.

Hogy kell e célt elérni — arra nekem nincs kész receptem — s nem is lehet arra nézve egy embernek magának sem kellő ismerete s tapasztalása, sem elég befolyása.

Itt a célt csak különböző társadalmi erőszövetkezők érheti el.

Én tehát felkérem mindazon t. férfiakat, kik a művészeti ipar jelentőségét felismerik s közgazdasági állapotaink javulását szívókönyvelik, hogy velünk kezdfogva, társulatot képezzenek a művészeti ipar ápolására, fejlesztésére s előmozdítására. A célszerű eszközök keresése és érvényesítése — tehát a részletes program kidolgozása leendő az első összeállításból kiküldendő bizottság teendője.

En hiszem, ha a szerencse kedvez, s mi ügyesen operálunk — meg lesz a siker — s azaz egy nem jelentéktelen lépés közgazdasági állapotaink javulásában. Trefort.

Gróf Széchenyi Pál kereskedelmi miniszter válasza Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszterhez:

Tisztelt barátom! A már hosszú évek óta általános elismerésben részesülő hazafias

tevékenységnek és közzgazdasági állapotunk javítására irányuló fáradszatos munkásságának újabb jelét adta a hozzáim intézett levelemben, midőn felismerve a hazai iparok megteremtésénél lépten-nyomon tapasztalható nehézségeket, oly társulat alakítására szólított föl, mely hivata volna művészeti iparunk ápolását, fejlesztését és előmozdítását sajtósági viszonyaink között a leghatásosabban érvényesíteni.

És sajtóságiak csakugyan viszonyaink, hol egyes iparos és alig néhány dícséretre méltó iparpártoló kivételével, művészeti iparunk fejlesztését és nemesbítését kizárólag csak a magyar kormány tartja hivatásának. Rámutats te is azon körülményre, hogy ismeretlen még műiparunk annak természetes fogyasztója, a hazai közönség előtt; és ez nem lehet másnak következtetése, mint annak, hogy közönségünk inkább abban leli meg büszkeségét, hogy Páris vagy London a vásárolt tárgyaink eredeti helye, mintsem, hogy hazafias önzérettel vallandó, hogy hazai iparunk készítménye az, és annival olcsóbb, mint a párisi vagy londoni.

Együttal nem mulasztod el arról is gondoskodni, hogy midőn ezen rossz szokásunk megváltoztatását javasolod, a közönséget méltó igényeink kielégítését is sürgesse; mert midőn a produktiót minőség tekintetében nemesíteni és nemessegg tekintetében erősíteni óhajtod, bizonyára iparosaink szellemi és technikai kiképzését, izelési finomságát és üzleti pontosságát és szoliditását kívánod fejleszteni.

Államférfias bölcs tapintattal szives felajánlásokat oly időben intézed, midőn gazdaságunk válságos idők nyomása alatt anyagi felvirágzásában kételkedni látszanak, mintha elértetni kívánndó, hogy gazdasági produktióink azon fölsőlegének, mely ma hibába járja az árak emelkedését és a megújuló exportot, rendelkezés részben az volna, hogy felgyűrűztesse föl a szomszéd államokat, részben pedig itthon fogyasztassék el a megtelepedett ipar nagyszámú munkáisa által.

Iparunk létezését, életképességét és produktiójának versenyképességét hazai fogyasztóinknak bemutatni lesz hivatása a jövő évben megnyíló országos kiállításunknak. Nem kétkedtem benne, hogy ezen alkalom hazai iparunk történetében momentózus fordulópontot fog képezni, de érzem én is, hogy ha képeknek is leszünk iparunk létezését felől közönségünk meggyőzni, ez nem lesz elég fogyasztó közönségünk közönyét, rossz szokását gyökeresen megváltoztatni. Szükségünk van folytonos reklámra, ismételt figyelmeztetésre, divatra, szokásra, egy szóval azon motorra, mely minket folytonosan kínáljon, készteszen, kényszerítsen, mielőtt elértük azon szokást, hogy hazai iparcikknek adjunk elsőbbséget.

Ez a cél pedig mindinkább az által fog elérteni, ha iparosaink általános műveltségi fokának emelése mellett, szakképzetségek technikai és műizési szempontból fejlesztik, úgy, hogy készítményeik ne csak olcsók és jók, hanem készítményeik is legyenek és így minden tekintetben a külföld hasonló cikkeivel kiállhassák a versenyt.

E tekintetben a magam részéről is minden lehető igyekszem megtenni, hogy a műipar terén foglalkozókat megfelelő mintalapok terjesztésével, helyes esztétikai izelés elajátására serkentsem, hogy hazai iparművészeti motívumok felkutatása és a jelen kor igényeinek megfelelő fejlesztése által műiparunk

önállóságára az alapot lerakni elősegítem, hogy jeles fiatal embereknek ösztöndíjaztatása segítségével műiparunk jövő nemzedékét erősítem; hogy egyes műipari vállalatainkban teltető támogatása mellett e részbeni termelésünk számára minél szélesbb kört hódítsunk a hatóságok s a fogyasztó közönség körében.

Annyi bizonyos azonban előttem, hogy sok tekintetben parallel működésünk a kitűzött célokat legbiztosabban és legjobban fogja elérhetni, ha ebbeli törekvéseink s az iparosok buzgólkodása, valamint a hazafias, műiparpártoló közönség között kellő érdeksolidaritást sikerül létesíteni. Ha sikerül nálunk is, úgy a mint az bámulatos eredménytörténet Angliában, Franciaországban és Németországban, közelebb hozni az öntudatos rendszer szerint mind nemesebb izlésre szoktatott közönséget az épen ezen szükségleteket kielégíteni kívánó és képes iparos világgal.

Mind Ezeket bizonyára apas, sőt mondhatni döntő mérvben fogja elősegíthetni az általam megpendített országos műiparegyesület hova előbbi létesítése. Ily egyesület minden irányban sikeresen működhet szellemi és anyagi támogatást nyújtva, tanácsadólag serkentve iparosainkat, elismeréssel buzdítva műiparpártoló közönségünket.

És azért örömmel ragadom meg az általam nyújtott alkalmat, hogy hozzád állva csekély erőmmel támogatassalak.

Adja az ég ural, hogy nemes törekvéseid minél nagyobb számú pártolóra találjon, és hogy minél előbb megalakulva társulatunk a művészeti ipar érdekeit hatályosan és eredménytel képviselhesse. Tiszteelő híved

Széchenyi S. K.

Jó a szőlő, jó lesz a bor.

Szép idő jár, s itt a homokos vidéken mindnapon lehet hallani: jó a szőlő, jó lesz a bor. Eszembe jut mit nem régen egyik jelesebb borásznok Molnár István mondott: „Ha összehasonlítjuk — úgymond — azon óriási homok területeket, melyek hazánk alföldjén, főleg pedig a Duna és Tisza között terülnek el, a franciaia összes homok terület ellenőző csekély lesz az összehasonlítás után, s Magyarországi homok területeiben igen nagy kincset bir; e területek alkalmas szőlő fajokkal beültetve, s okszerűen művelve, hivatás lesznek nemcsak Magyarországra, de a külföld szükségleteinek is nagyrészt fedezni akkor, midőn a bortermelés egész Európában egyharmadára, avagy talán csak negyedére fog leszállani a phylloxera pusztítás után, s a hazai homok területek rationalis művelés mellett jobb bort fognak teremthetni, mint az említett Francia homok szőlők.”

E mellett eszembe jut az is, hogy itt van a homok tenger közepett Kecskeméten, a magyarállam óriás szőlőtelepe, hol kieszálla a jelesebb szőlőfajok tanulságosan rendezve, kezelve, millió számra tenyésztetnek phylloxera mentesen. Eszembe jut, s úgy képzem mintha itt Kecskeméten volna a világ közepe, honnan annyi szép színhelyére mindenféle kárpótló áldás buzoghathat. Elképzelem e vidéken különösen maholnap mily átalakulások lehetnek, a még üres homok talaj kélő mélyen felforgatva, miként képesítetik a becesebb faj szőlők gyors és állandó tenyészésére, a fajoként különítve rendszertelen áltetett, okszerűen metszett szőlők olcsó ekumunka mellett is mint díszlencék, műteremnek. A Slankamenka legdúsabb boranyag-

jával, óriási fűrtökkel terhelten mint áll ki a sikra, s az apró szemű, apró fűrtű olasz Rizling fája hasonlóképp elterhelve mint látszik igérni, hogy a sárhérr és sok más ajánlott fajnál is zamatosabb, a legértékesebb bort szinte nagy mennyiségben ő adja. Mig a Burgundi, Parcain, Carbenet, oportá kék, fekete fűrtjeikkel árulják a jó vörösbor anyagot.

Elképzelem mi kincs fog rejleni különösen a csemege-faj szőlők terjedelmes tábláiban. A nyárkezdeten már érő gyönyörű Magdolna fajok, s a Malinger, Augustana, majd a Saumur, Ottonel legkorábbi muskotályok négyezeres áron is mi könnyen értékesíthetnek, de később is a Passauti, s a Chasela-sok több más anyai szőlő s jó faja. Majd a Golden Champion, a Duc of Bucleuch-féle nagyszerű és drága ajdonságok, sőt a régiebb szőlő és jó Muscat Frontignan, Lunel s több jeles fajok, vasúttmenten kivált, tömeges szállítattal, magos árrakkal miként töltik majd a zsebet. A régiebb ültetvények is hol rész, hol egészben tetszés szerinti fajokkal mint ojtatnak, mint alkattatnak át. Példás átutattatás után a tavaszi hónapokban zöld ojtással nagyobb gyermekek is mi könnyen s szépen végzik az átalakítás művét, alig egy év múlva reá mint láttatnak nemes gyümölcstermést a régi súly helyett.

Jó a szőlő, jó lesz a bor ez idén is, különösen okszerű szüretelés s jó kezelés mellett, midőn fehér és fekete, éretlen és rohadt szőlő a jóval nem kevertetik össze, de válogatva külön szüretik. Midőn a jó borknak való fehér, fekete külön, szőlőszőlőz őrteszete mustoskádba töltetik, s mig a nemes zamataanyag a fűrtől, s a fejlődéshez szükséges kevés cersav feloldódik, az erjedés indultáig, leforgatott törkölyével ott pihen. Majd az első pezsdülésnél kisajtolat tiszta must, kézzelint tiszta hordokba eresztve, zárt erjesztés mellett akadálytalan, sőt kellő meleg mesterkelt befolyásával is egyfolytában kiejerjedi, megtisztulni kényserül. Így a kellő idején végzett többszöri lefejtés után derítő nélkül is korán lesz tükörös, szeszés és zamatos, állandó, értékes borunk, azt hiszem, melőzve a több szőlő járó és más kezelést igénylő értékes vörösborról emlékeztet itten.

Kecskemét, október 2. 1884.

Göbőczy Károly.

A kecskeméti színház és a kecskeméti közönség!

Most mikor már a fővárosban négy állandó színházunk van, s a saját státüsgel követeli az ötödik létrehozatalát is, szűkegesnek látjuk, ha egy kissé a multba visszatekintünk foglalkozni városunk közönségével s kapcsolatosan nemzeti színészettünkkel, s kevés megfigyelés után úgy találjuk, hogy ma már csak Hypothesis nálunk a színészet létkérdése, holott ha visszagondolunk csak egy évtizedre is, látni fogjuk, hogy Kecskemét város nagy közönsége egyike volt nemzeti nyelvünk terjesztői, leghálásabb pártfogóinak; Debreczen, Szeged, Kecskemét e három tökéletes magyar város volt mindenha a vidéki magyar színészek mekkájja, az előbbeni kettő e nyumbast maig is őrzte s őrzi féltékenyen, ellenben Kecskemét úgy látszik zándékosan visszamarad, s a helyett, hogy szívesen látna kebelében s ápolná nemzetünk szíves napszámosait, elhurrogatni kívánja azt. Hol rejthetik a hibát? hisz haladás, köznevelés tekintetében karöltve halad városunk

szerei; esontáros, fej nagyságú, zamatos béli gyümölcssei hetekig eluszkálnak a tengerben, a nélkül, hogy csirázó képességet elveszítenék. Innen van, hogy e fának oly óriás elterjedése van, s még a nagy oceán legtovább fekvő kis korallzsigetein is ott találjuk. E fa valódi jőtevője az embereknek, s mindenféle szükségletek kielégítésére szolgál. Nyolcz hónapon át telve van érett gyümölcscsel, s gyümölcsei könnyen ellátnak és tézstanemű péppé erjeszthetők. Becses faja e fának a Szunda és Philipinni szigeteken honos kenyérfá, mely azonban már ápolást igényel, de fizet is aztán bőven. Nagy, dinnye alakú, húsos gyümölcsei vannak, melyek hideg verembe téve hónapokig eltarthatók. Becses táplálék volt a húsos yam gyökér is, mely nyitott kenyérhez hasonlít, s új forma gumós kinövései vannak. Ez épen azon hónapokban érik, midőn a kenyérfán nincs gyümölcs. Így a csendes oceán szigetein, melyeken a yam különösen honos, az év minden szakában bőven el vannak látva gyümölcscsel.

Afrikában és déli Amerikában is vannak pálmák, különösen a dun páлма, s Ázsia és Ausztráliában a pizang vagy banánfa, melynek gyümölcse fűrtökben nő, s roppant nagy, néha 30—35 kgr. súlyú, s így több ember is untig jó lakhatik vele. Mint ez; úgy a datolya-pálma is nagy gondot igényel. Ez utóbbi különösen Afrikában honos. Rendkívül erős természetű; töve a homokos, vizes talajt szereti, mig ugyanezkor koronája a legnagyobb forróságot is kiállja, s igen bőven termi ismeretes, jó ízű gyümölcseit. Vannak ezeken kívül bizonyos hüvelyes

gyümölcsös akácfa fajok is, mint a meszkitefa déli Amerikában, mely olyan sz. Jánoskenyér-féle gyümölcsöket terem, melyeket kenyér gyanánt esznek. Amerikában elterjedt tápláló szer a kakaófa gyümölcse is. A pálmák részint gyümölcscsel szolgálnak, részint nedvükkel, mely igen izletes, s vagy té gyanánt, édesen ítható, vagy erjesztve, savanyún. Szeretik továbbá az ananászt is. Ezek s más egyéb növények azok, melyeket a természet mintegy kitálal az embernek a forró égvői vidékeken.

A mérsékelt égvők alatt is vannak gyümölcstermő fák, de ezek már nem fizetnek oly bőven. Így déli Amerikában a fenyő-féle arankáriák, melyek fej nagyságú dobozokat termenek, a melyekben két mandula nagyságú gyümölcs van, mely stíve olyan ízű, mint a gesztenye. Ázsia és Európa északi részén a ciribolya fenyő dobozában is hasonló ízű magvak termenek. Vannak ezeken kívül még más gyümölcsfák, gumós és indás növények is a mérsékelt égvők alatt, melyeket fölösleges fölemlítenem, mint szinte a gabonafajokat is.

Az ember azonban alá van vetve a természet módosító hatásainak, s a talaj alakulata, éghajlatok és általában a természeti viszonyok módosító befolyása alatt rendkívül alakuló képességénél fogva mind szellemi, mind anyagi életében majdnem hihetetlen átalakulások ment keresztül, s táplálkozását, tápláló szerei is lényegesen megváltoztatta.

Őshazájából, a forró égvől alól szanaszét bolyongva oly vidékekre jött, a hol már nem volt mindig terített asztal, hogy az ételekért csak kinyújtotta volna kezét; a klíma hűvös-

sége a ruházat fölaltalására vezette s a mérsékelt éghajlatú vidékeken a természet az év jó részén át megvonta tőle a növényi tápláló anyagot, s ezen táplálózerek időnkénti hiánya arra kényszerítette őt, hogy másnemű eledelök után nézzen, s ezeket megtalálta az állatokban, melyek bőréből ruházatot készített magának.

A forró égvől alatt az embernek nem igen kell fűtenie testét; azonban a mérsékelt égvők alatt már igen, a hideg égvől alatt pedig még jobban. A test fűtésnek két neve van, egyik a külső, másik a belső. A külső fűtést a ruházat eszközöli, a belsőt a táplálózerek. Minél zsirosabb valamely tápláló anyag, annál nagyobb annak fűtő hatása. A természet e tekintetben igen szépen berendezte a földet; a forró égvől alatt örökös a nyár, s mindig van gyümölcs; nálunk épen akkor van nyár és gyümölcs, mikor legmelegebb van, mig telen mi is zsirosabb ételekre vagyunk szorítva. A hideg égvők alatt pedig hirtelen sincs a gyümölcsnek, ott folyton kövér, zsiros tápláló anyagokra van utalva az ember, s az esz kimő naponta majdnem egy liter tiszta rozmr-zsirt iszik meg.

Igy tehát az eredetileg növényevő ember állatotak is kezdett enni; még pedig annál jobban érezte azok zsiros, tápláló hatásának szükségét, minél közelebb jutott a sarkvidékekhez.

S az állatokban az embernek nem voltak válogatások; mert ha akadunk is egyes népekre, pl. a hindúkra, kik bűnök tartották az állatevészt, ez csak az ő vallásos nézetükből származott, mert ők azt hitték, hogy haláluk után lelkük az állatokba vándorol, s így tiszteléstől, s korántsem undorból tartó-

kodtak az állatevésztől. S a jelenkori vad és művelt népek példái is azt mutatják, hogy az ember semmiféle állat húsától nem undorodik vissza.

Láttál-e már kedves olvasóm, száznál bogarát? — hgyne! no hát képzeld e bogarat két újnyi hosszúság és hüvelykújjnyi vastagságban, nagy sörtes testtel; ez a tré pang vagy kolothúria, a csendes oceáni szigetiek, különösen a Palau és Fidsi szigetek lakosainak legkedvesebb csemegeje. Avagy különb táplálék-e az utó-indiai szigeteken és China partvidékein tanyázó parti-fecskék nyálkával bevont kocsonyászú fészke, melyet leveles fűve főzve főzöl fűzetnek? Chinában hizalják a megszokás a macskákat, a csendes oceán szigeteken a kutyákat, melyeket mi meg nem enénk. Mi pedig megesszük a rákokokat, a nyálós, nyálkás osztrigát, a béka-zombokat, s a disznóhúst; noha ezen állatok mindannyian igen tisztátalanok. Az afrikai és új-hollandiai vadnépek ismét a giliszta kaptak étvágyat, s Afrika sivatagi népeinek kedves étele a sáska, melyet az arab beduinok is szeretnek. Az ausztráliai népek megszokják a kengurut, dögkeselyűt bűzös húsát is, sőt kiválóan szeretik a hernyókat, bábokat és kukacokat is; mások a hangyákat és azok tojásait eszik meg csemege gyanánt.

De még ez hagyján, mert hát utóvégre de gustibus non est disputandum, hanem az már mégis hallatlan, hogy az ember még olyan tetteire is vetemedett, melyet még az állatok sem követnek el, t. i. megették embertársát. Is állat más állatfajok individuáit kerítette meg magának préda gyanánt, az ember megetté saját fajbelijét is.

háznak többi nagy városával, színházunk is van, ha nem is oly díszes, vagy nem oly kényelmes, mint a minőkét a mai modern kor követel, vagy mondjuk inkább építkezési módja előlállit, de elég jó arra, hogy a téli évszakban vándor színtársulatok benne otthonra leljenek, ne válogassunk, érjük be vele mindaddig, míg nekünk is módunkban lesz egy új csarnokot emelni, a hol a hasznos és élvezetes szorosan összeköthetjük. Nem mondjuk határozottan, hogy közönségünkben rejlik a hiba, sőt határozottan menteni igyekezünk, ha figyelembe vesszük a legközelebb elmuló egyházi téli évadot, mikor a legnagyobb hibákat a színházat bérli igazgató kalmár szemlére idézte elő, nem ezünk azt többé fejtegetni, tudja egész közönségünk azon viselkedését, melyek gyakran a jó izlés és művészet rovására elkövetettek; tény, hogy olyasmiból többet nem ohajtunk, s most, midőn egy előttünk új igazgató körünkbe jön, mint halljuk, jól szervezett színtársulattal, szakítsunk a közelmúlttal, tekintjük színházunkat azon templomnak, hova nem politikai s egyéni érdekek vezetnek, hanem a hol munkálkodó szellemünk mulattatva új tápot talál, fogadjuk Ságby Zsigmond színházunk új igazgatóját társulattal Kecskemét város műveltségéhez méltóan, s támogassuk nehéz feladatában mindaddig, míg az igazi ösvényről le nem tántorulva, magát arra méltónak mutatja. Fel tisztelet közönség, látogassunk a színházhoz hozzánk méltóan, bérleljünk, biztosítsuk színtársaink helyzetét, hogy joggal követelhesük munkásságuk gyümölcsét. Adja az ég, hogy ne csalódjanak.

Thalia.

Meghívás.
A "Gazdakör" t. tagjait f. hó 12-én (Vasárnap) d. e. fél 11 órára a földadókataszter tárgyában tartandó értekezésre végezt a kör helyiségébe meghívja
Kecskeméten, 1884. október 10-én.
Az elnökök.

UJDONSÁGOK.

Gróf Szapary István főispánunk ő nagyméltóságáról különféle alakban terjesztett ama hír, mintha városunk főispánját már a legközelebbi napokban letenné, — alaplatannak bizonyult.

A helygymnázium körrendeletileg városunk törvényhatóságát is felhívta, hogy az 1870. XLII. t. c. rendelkezése szerint, az 1885. évi költségvetést idejkorán összeállítván, legkésőbb f. évi november havában terjeszse föl. A tisztújítás miatt városunk t. hatósága e rendeletnek alig tevényt.

A szüret folyó hó 10-én fényes derült nappal vette kezdetét. Ejjelre azonban már beborult, s a tegnapi nap sok lucokban rézesítette a szüretelőket.

Vámos Béla szeretett képviselőnk azon kinttéttés érte, hogy az országgyűlés kérvényi bizottsága előadójává választotta.

A felállítandó család-tudakozóintézethez rendszeresített, 700 frral javadalmazott hivatalnoki állásra eddig 8 pályázat adatott be.

Halálózás. Sente Katalin Hancovszki Imréné, hosszú szenvedés után élete 32-ik évében e hó 10-én elhalálozott. Férje és négy kis gyermeke siratják a nagy számú rokonságon kívül az elhunyt hú nőt,

Az emberévs igen régi eredetű. Már az őskori leletekben találtak emberi csontokat, melyeken bizonyos ütési, hasítási, vágási jelek vannak, melyek azt mutatják, hogy azon csontokban a velőt keresték. Azonban a jelenkori vad népeknek is nagyban el van terjedve az emberévs, így az újzealandi pogány masriknál, a papuák és melandzsi népekénél, a nyugati és afrikai fannoknál, a felső Nilus és Velle melletti montuknál, a Congo melletti népekénél, s déli Amerika egyes törzseinél is. Midőn Stanley a Congo mellett útazott, nagyban fenyegették a vadak, hogy megessék, mutogatják is már előre, hogy, hogy rágiák majd össze fogaikkal azt a "sok húst". (Stanley kísérte.) Maguk a mexikóiak is emberévs valának.

Az emberévs eredetéről különbözőképp vélekedtek, s némelyek azt gondolták, hogy talán az állati táplálék anyagok hiánya kényserítette rá az embereket. Ez azonban nem így van: mert mindenütt találunk bő táplálékra épen azoknál a népekénél, melyek emberévs voltak. Így a hinduk országja állatokban rendkívül gazdag, az ausztráliai és afrikai emberévs népek országja sem szűkölködik ezek nélkül, s e népekénél mégis el volt terjedve az emberévs.

Az emberévs elterjedésének más, magasabb indító oka valának, — az nevezetesen, 1) hogy a vad népek közt az a hiedelem volt elterjedve, hogy az által, hogy az ember embertársat megesszi, az illetőnek jó tulajdonságai, jelességei és dicsősége a megévőre szállanak át, s 2) hogy minél több ember testét eszi meg valaki a földön, annál magasabb rangja lesz a más világon, mert annál több

jó anyát és szeretőt rokont. Temetése ma vasárnap lesz d. e. fél 10 órakor. Áldás és béke lengjen sirja fölött!

A színház köréből. Ságby Zsigmond színtársulata előadásait e hó 18-án, esetleg 25-én kezdi meg.

Az ág. evangélikusok egyetemes gyűlése határozatallal kimondotta, hogy superintendenseit ezantl páspököknek e fogja nevezni.

Katalinnap. A dalárda egyesület jövő hó 25-én az Olvasókörben a miskolcei-út költéségeinek fedezésére dalástélyt rendez. A rendezőség már megalakult, s mindent el fog követni a közönségnek minél élvezetesebb estét szerezni, másrészt pedig a meghívók is a legközelebb ki lesznek bocsátva. A teljes pártolásra érdemes egyesület ezen estélyéről még leszünk hírtak egyetmást megemlíteni.

Csodabogar. Annak bizonyásgaul, milyen indultallal viseltetnek a mi román — helyesen magyarul oláh — polgártársaink irányunkban, közzöljük az alább következő levelet, mely N. F. tanár úrnak egy volt tanítványa írt. Ime a levél szövege: "Bucarest 7/9. 1884. Te kiss ember (párdon Nagy-Nyavaja) akarok mondani Nagy Ferenc. Jegyzed meg ezen sorokat, a mely én nekéd írok, mert ezeket jóakarathól írok nekéd. Tudod mikor én = iskolába jártam mi csináltál énvellem általában a Románssággal, nem sokára előjünk mint a Raj és össze vissza fogunk beneteket zézni, mert az a föld a melyre ti vagytok nem a tijekek hanem a Románoké, a Tijekek Ázsiában van ti Mongolok Pogányok semmire valók. Jegyzed meg ezeket és tanics a többi semmire valókat. Kivált Ozvátthot és Kecskét, azaz Németh Ödönt. A többieknek azt mondom hogy minél hamarabb menyenek Ázsiába és ott parancsoljanak, ulti nincs nekik semmi joguk. (Akasztófára vagytok.) Ha tudnád ki írta jaja!!! Gondoljátok ha ki tanított írjátok nekem, Bucarest be, a Román közt vagytok nem a Mongol közt, egye el a nyavaja a Mongol faj, azaz a Magyarokat. A nevem Numolomen."

A helybeli m. k. állami főreáliskola igazgatóság kívánja a nagyérdemű közönséget, valamint a t. szüretelő egyület ezennel értesíteni, hogy Dr. Szerényi Hugó úr, mint az intézetnek ez időszertényi vegytan tanára, a kecskeméti borok belértékének kitüntetése céljából intézetünkhez beküldendő édes muest elemzésére, illetőleg ezukor a savtartalmának kimutatására magát, íj nékül, a legszívesebben felajánlja. A vegyelemzéshez elég egy negyedliternyi egyenlített — azaz nem külön e célra készített — must. Kecskemét, 1884. okt. 9-én. Az igazgatóság.

Az 1884/85. tanévben a "Kecskeméti jogakademiái jogász segélyző-egylet" megalakultán: a tisztviselők következőképp választottak meg: Elnök: Battali János, III. éves jgh.; alelnök: Dömötör Zoltán, II. é. jgh.; főjegyző: Ugrik Géza, III. é. jgh.; pénztárnok: Tóth Antal, II. é. jgh.; ellenőr: Csabany Antal, III. é. jgh.; aljegyző: Kun Gergely, I. é. jgh. Választmányi tagok: Kőrössi Lajos, IV. é. jgh., Ág Miklós, III. é. jgh., Jóhárt János, II. é. jgh. Széless László, Sperlgh Géza, Rektórisz Károly, I. é. joghallgatók.

A kecskeméti jogakademiái "Jogi Önképzőkör" megtartván tisztújító közgyűlését, a tisztviselőik a következőképp választottak meg: Elnök: Varga István, III. é. jgh.; alelnök: Kőrössi Lajos, IV. é. jgh.; főjegyző: Jóhárt János, II. é. jgh.; pénztárnok: Dékány

ember jelességei és dicsőségei egyesülnek benne. Tehát bizonyos vallásos színezete is volt az egésznek. Erre mutat az is, hogy az emberévs eleintén nem volt mindenkinek megengedve, csupán a főnökök privilégiuma volt, s csaták alkalmával ezek sem a legközelebb holttesteket keresték ki, hanem a legjelesebb főnököknek olykor egészen sovány, összetöppörödött hulláját osztották föl egymás között. Később a nép is kívívta az emberhús evés jogát magának, s hogy az anthropológia magasabb értelmét ekkor sem vesztette még el egészen, mutatja az, hogy a nők és szolgák, mint alsóbb rendű lények, e vad népekénél még ma sem ehettek emberhúst; habár manapság már a vallásos indító okok egyáltalában nem működnek közre az emberévsnél, hanem csupán csak az étvágy, mely mondhatni, sok népnél igen molbó; így az Uj-Hebridákon az egyes törzsek olykor véres háborúkat indítanak egymás ellen, csupán lakmározási szándékból; a Fidsi szigeteknek akárhány fejedelme volt már, ki több száz embert evett meg életében; a Salamon szigetiekről a mult évben olvastuk, hogy egy egész hajószemélyzetet megették egyszerre.

Eredetileg az ember, mint az állatok, kétségkívül nyersen ette táplálékait, úgy a mint a természet nyújtotta azokat. Később, a mint a tűz ismeretére rájött, főzni és sütni kezdette azokat; így fejlődött ki az izlés művészete a szakács-mesterség, s mi már felebarátunk peccenyéjénél többre becsüljük a pompás beasteakot, vagy a komppált kerített pirosra sült pulyka-peccenyét. "O. V."

Pál, IV. é. jgh.; ellenőr: Dömötör Zoltán, II. é. jgh.; könyvtárnok: Tóth Antal, II. é. jgh.; aljegyző: Sperlgh Géza, I. é. jgh.

Az építő iparosok teli tanfolyama. Az állami közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, — közművek, ácsok és kőfaragók — számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megynitanni. A tanfolyam négy teli félévre terjed s éveként november hó elejétől március hó végéig tart. E tanfolyamon az illető építő iparosok rendezése szakkiképzéstés s annak sikeres bevégezése után végbizonnyítványt nyernek. Tanulóik felvételnek a 14-ik életévüket betöltött azon közmű-, ács- és kőfaragó-segédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. kerület, Bodzafa-útcza 28. sz.) október hó 15-ik napján kezdődnek s e hó végéig tartanak.

Vörösmartynak Méhner Vilmos által legutóbb kiadásra bocsátott "Összes művei"-ből a 11., 12. füzet megjelent és beküldetett. Vörösmarty művei felülállanak azon, hogy azokat nekünk ulti dicséreti kellene, s ha mégis figyelemzetjük rá olvasóinkat, azért történik, hogy Vörösmarty műveinek egy jóaraváló magyar család asztaláról sem volna szabad hiányozni, más oldalról pedig, hogy derék könyvkiadóknak Méhner Vilmosnak a mű kiadása és piacra hozatala körüli érdemeit kiemelhesük. A kiállítás minden kivánalomnak megfelel. Egyes füzet ára 35 kr. Kapható ulti helyben is mindenik könyvkereskedésben.

Szökés. A helybeli kapitányi hivatal udvarában levő fogházból Bakó György, a ki bankhamisítás miatt volt elfogva s bebörtönözve, az ajtózár lefeszésével megszökött, s daczára a legszorgosabb kutatásnak, eddig feltehető nem volt.

Meghaltak f. hó 3-tól 9-ig. 3-án: Molnár Anna öz. Szakács Mihályné 86 éves, végegyengülés. 4-én: B. Nagy Sándor fia Sándor 4 napos, általános gyengeség; Bezenyi István fia Mihály 19/2 éves, tüdőbört; Rácz Ferenc leánya Mária 5 hetes, ideletenség. 5-én: Jezsenszky József leánya Verona 29/2 éves, bélhurut; Szénási József 61 éves, tüdőbört. 6-án: Erb György állatorvos 55 éves, tüdőbört. 7-én: Lóth István halvaszületett fia; Borbély Sándor halvaszületett fia; Kecskés Lajos fia Sándor 10 éves, agykerlök; Lukács János halvaszületett leánya. 8-án: Takács József leánya Rozália 5 hetes, rángóros; Bende Gergely fia Gergely 9 napos, sárgaság; Keresztes István leánya Anna 10 éves, bélhurut. 9-én: Józsa Mihály fia József 7 hónapos; Domokos Menyhért leánya Rozália 1 éves, ideletenség; Szabó Sára öz. Dúl Józsefné 78 éves, végegyengülés; Liptai Gergely fia Gergely 6 hónapos, görcs.

Nyilatkozat.

Folyó hó 6-án postai úton egy bérmentelenül feladott névtelen levelet kaptam, melyre, minthogy annak írja magát meg nem nevezte, kénytelen vagyok ez úton válaszolni és röviden nyilatkozni. A levél tartalma következő: czim: "T. C. Széless József Honvéd kapitányának". Szöveg: "Széless úr!!! Ön az Elnöke a Tisztújító bizottságnak: tegye figyelmessé a bizottságot, hogy zsidót hivatalnoknak meg ne válasszanak: mert van elég keresztény tanult ember, kiknek szükséges a kenyér és hivatal. A ki zsidóra szavaz, az olyan képviselő az életével lesz felelős". Mindenek előtt megjegytem, hogy a tisztelt úr igen nagy fogalomhiány- és tájékozatlanságban szenved, mert én külön tisztújító bizottságot nem ismerek, annál kevésbé olyat, melynek én lennék elnöke. A tisztújító bizottság maga a közgyűlés, melynek elnöke a főispán, tagjai pedig az összes bizottsági tagok. De van a levélnek egy különös íze és szaga, mely onnan ered, hogy miután a városi tisztii állomások között csupán az orvosi állásra van zsidó megválasztva, a levél alighanem bizonyos orvosi állásra aspiráló egyén ezilatos elmeszüleménye, mit némileg annak recept alakja is igazolni látszik.

Egyébiránt bárkiltl jön is, vegye tudomásul az illető, hogy én az ilyen névtelen hírsök tanácsát sem el nem fogadom, sem arra másokat figyelmeztetni nem fogok. Hogy fenyegetésétl meg nem ijedek, azt úgy hiszem mondanom is fölösleges; — tessék velem szembe nézni, nem pedig névtelenül diszkurálni! Végül felszólítom komolyan az illető névtelen író, hogy saját igazolása szempontjából nálam mátló szánimot nyoloz nap alatt jelentkezzék, ellenkező esetben a levelet a szükséges vizsgálat megejtése céljából illetékes hatóság kezébe fogom szolgáltatni.
Kecskemét, 1884. október 11.
Dr. Széless József.

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi iparhitelintézet és népbank szept. havi forgalmáról.

Bevételek:

Pénztárállás augusztus 31-én	25,095	frt.	85	kr.
Váltó visszafizetéséből	262,250	"	68	"
Folyószámlák után	70,284	"	43	"
Telepítvények után	108,740	"	02	"
Kamatok	5,986	"	25	"
Díjak	369	"	90	"
Késedelmi kamatok	31	"	51	"
Átírási díjak	—	"	—	"
Nyugdíj-alap számlára	13	"	19	"
	472,766	fr.	83	kr.

Kiadások:

Váltó leszámolásra	279,966	frt.	62	kr.
Folyószámlákra	85,310	"	36	"
Telepítvényekre	97,981	"	52	"
Időközi kamatok:				
a) Telepítvényekre	1,300	"	87	"
b) Folyószámlákra	712	"	79	"
Élőbeli költségekre	52	"	90	"
Elnöki tisztelői és tiszt. fizetése	638	"	31	"
Osztalék részvényekre	18	"	—	"
Jemelni adóra	—	"	—	"
Állami illetékek betétek kifizetett időközi kamataira	—	"	—	"
Jutalékokra	—	"	—	"
	465,481	frt.	37	kr.
Pénztárállás szept. 30-án	7,285	frt.	46	kr.
Műltényi, könyvelő.	472,766	frt.	83	kr.

Kimutatás a kecskeméti takarékpénztár 1884. évi szeptember havi forgalmáról.

Bevételek:

Pénztárállás 1884. aug. 31-én	24,249	frt.	33	kr.
Betételek után	103,115	"	31	"
Külföle díjak után	758	"	09	"
" kamatok után	9,789	"	17	"
Ingatlanok után	207,550	"	90	"
Lygátlan jelzálog	9,471	"	—	"
Magánváltó után	6,630	"	—	"
Előleg után	56	"	—	"
Váltó viszeszámítás után	27,900	"	—	"
Elyhelyezett tőke után	24,000	"	—	"
Egytelház bolt- és lakber után	101	"	50	"
Kohn-féle ház	—	"	—	"
	413,621	frt.	30	kr.

Kiadások:

Visszaizetett betét és tők. kamat	126,886	frt.	08	kr.
Kifizetett folyó kamat	675	"	36	"
Külföle viszeszám. és térített kamat	264	"	77	"
Válókra	209,237	"	—	"
Ingatlan jelzálog	7,530	"	—	"
Magánváltó	6,960	"	—	"
Visszaizetett váltó	38,600	"	—	"
Tőke elhelyezés	14,000	"	—	"
Igazg. t. díj, tisztv. és szolgál. fizetése	638	"	—	"
Üzleti költség	143	"	75	"
Segélyző-alap	—	"	—	"
10 ¹ / ₂ % államilleték betéti folyó-kamat után	115	"	62	"
	405,500	frt.	58	kr.
Pénztárállás szept. 30-án	8,570	frt.	72	kr.
Vajda, könyvelő.	413,621	frt.	30	kr.

Sertésvészari jelentés

az első magyar sertészhizáló és kölcsönelő-legező részvénytársulatnak.

Budapest-Közbánya, Október 10.

Heti állagárak: magyar vál. árú 260—320 kg. nehéz 43—45—kr., 180—250 kg. nehéz 44—46 kr.; óreg 300 kg. túli — kr.; vidéki sertés — 50—kr. Transtóiban: szerbiai 44¹/₂—47—kr., romániai 44—45¹/₂ kr. tiszta kilogrammónt.

Helyi állomány: okt. 3. maradt	90,659	db.
Felhatóság: alvidékről kövér	1,977	db.
" sovány	—	"
Szerbiából	2,996	"
Romániából	544	"
m. államvasutalt kövér	595	"
" sovány	718	"
vidéki	—	"
Délnémetországi	—	"
Budai vámonknál	58	"
	6,888	"
	97,547	db.

Elyhajítás: Felvidékre	631	db.
Bécsbe (m. h. 372 db.)	3242	"
Ceáhozszáraz	718	"
Bodenbachon át	1,092	"
Ruttkán át	3,390	"
Galantha-, Sillein- és Obergerben át	725	"
Budapesti fogyasztás	3,172	"
Külföldi	400	"
Délnémetországi	—	"
Közbányai szalonnások	—	"
Magyar államvaspályán	290	"
	13,660	"
Marad állomány:	83,887	db.

Felölös szerkesztő: BODÓR SÁNDOR.

Uralkodó epidemiáknál legmelegebben ajánlható egészségi ital.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyuit köhögésnél,
gegebjaknál, gyomor- és hólyagyhurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

HIRDETÉSEK.

Alapítva 1817. Bécs és Budapest 1861.

Hoff János-féle malátakivonat **egészségi sör**
1 palack 60 kr.

Hoff János-féle koncentrált malátakivonat
1 palack 1 frt 12 kr.,
kís. palack 70 kr.

A Hoff János-féle maláta-készítmények 400 kör-
ház- és gyógyintézetben vannak bevezetve, hon-
nan csaknem minden nap hozzatnak hivatalos
gyógyjelentések a nyilvánosságra Európa leg-
több fejedelemnek udvari kitüntető okmánya,
minden világviszonyban fellelhető 27,000 aláírású
helyiségnek, egy millió községet és gyógyintézetet
minden rendek részéről fényes elismeréssel szolgál-
kító volt a és gyógyhatásosságát.

Hoff János-féle malátakivonat **malátákiv. egészségi csokoládé**
malátákiv. 60 kr., 30 kr., 15 kr. és 10 kr.
Hoff János-féle malátákivonat **malátákiv. egészségi csokoládé**
malátákiv. 60 kr., 30 kr., 15 kr. és 10 kr.
Valódi csakis a két zacskó-
kóban levő.

Napontai gyógyjelentései
az erőtlenség és üdülőknek a mell- és tüdőbajok
hurutos bántalmak, az emésztési és ideggye-
nyesség, lesoványodás, vörösség és elerőt-
lenedés meggyógyítását illetőleg, a legörvendé-
tebb biztosítékul szolgálhatnak minden szen-
vedőnek a felkeltik azok reményét a mindenfelé
oly jónak bizonyult készítmények által való
közeli felgyógyulásra nézve.

HOFF JÁNOS úrnak
a malátakészítmények feltalálója- és készítője-
nek, cs. k. udvari szállítója Európa legtöbb fe-
jedelmének.
Bécs, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.
Tekintetes úr!
Kérek ismét 12 palack Hoff János-féle ma-
látakivonat egészségi sört, 2 palack Hoff-féle
koncentrált malátakivonat s 1 kiló Hoff János-
féle malátakivonat egészségi csokoládét. Ezen
készítmények, szomszédom Turnik János mell-
bajára, kinek én ezeket megrendelem, a legjobb
hatást gyakorolják, s egyszersmind fogadja is-
mért érték mindkettőnek köszönetét.
Mély tisztelettel
FREUER KÁLMÁN.
Kubino Torontói vármegye.
Az ön 16 palack malátakivonat egészségi
söréből és 12 zacskó maláta mellzokorkából
álló küldeménye család köröm egyik mellbaj-
ban szenvedő tagjánál meggyógyította, kitűnő és ör-
vendetes eredmény volt, elszárvia, miszerint
a legmélyebb hála vagyok közeledek.
BOTOS PÁL,
pózbónos és m. kir. tábori lelkész.
Orvosi gyógyjelentés.
Selmece, (régibbi kelet).
Tekintetes úr! Az ön Hoff János-féle ma-
látakészítményei kitűnőnek bizonyultak. Ennél-
fölra ismételve felkértem Muszkas József úr
szíve alatt, Koburg hercegi tisztelettel Szent
Autalon, Selmece mellett, (későbbiek a meg-
rendelés)
Tisztelettel
Dr. HÉZSAY JÁNOS
m. kir. bányai fizikus, Selmece.
Főraktár:
Kecskeméten: Katona Zsigmond gyógyszerésznél.
Cziglédén: Farkas Jánosnál. Félegyházán: Szv.
Hofer Ad. gyógyszerésznél. Nagy-Körösnél:
Molnár Lászlónál. Pakson: Florián Jánosnál.
Szentesen: Podhrátszky Ferencnél. 177 (5-2)

5109.
1884.

Árverési hirdmény.
A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi
hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Bugyi Au-
talnak végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes
árverési ügyében, a kecskeméti 9678. számú tjkben
2236. r.-sz. a foglalt a Bugyi Antal nevű álló, adó
alapján 896 ft-ra becsült házbirtok tartozékával
együtt, azonban a C. 1. alatt M. Szabó Erzsébet ja-
vára ezen ingatlan fele részére bekelezett holtig tartó
haszonélvezeti jog séréme nélkül az 1884. évi **de-
cember hó 31-ik napján** d. e. 9 óra-
kor mint egyetlen határidőben a kir. törvényszék
telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános ár-
verésben, az egyidejűleg megállapított s a hivatalos
órák alatt e tki hatóságnál, valamint Kecskemét
város polgármesteri hivatalában megtekinthető felté-
telek mellett a kikiáltási áron alul is eladtni fog.
Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szol-
gáló becsár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes ér-
tékpapírban a kiküldött kezeihez bantatpénzzel előre letenni.
Kelt a kecskeméti kir. törvényszék tki oszt.
1884. évi október hó 1-6 napján tartott üléséből.
Szappanos Sándor, Gáll Ferenc,
tanácsjegyző. 198 (1-1) kir. törvénzségi elnök.

11.390.
1884. **Pályázati hirdmény.**

Jó írású egyének, kik a városi levéltár részére, az egy-
házaknál régebbi anyakönyveket lemásolni hajlandók volnának,
feltételeik tudatása végett jelentkezzenek alulírotttnak a városházá-
nál levő hivatalos helyiségében.

Kecskeméten, 1884. október 9-én.

Ifj. Bagi László,
városi jegyző.

199 (1-1)

11.390.
1884.

Pályázati hirdmény.
Jó írású egyének, kik a városi levéltár részére, az egy-
házaknál régebbi anyakönyveket lemásolni hajlandók volnának,
feltételeik tudatása végett jelentkezzenek alulírotttnak a városházá-
nál levő hivatalos helyiségében.
Kecskeméten, 1884. október 9-én.
Ifj. Bagi László,
városi jegyző.
199 (1-1)

VII. évfolyam.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A KÉPES

SALÁDI LAPOK

SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAPRA.

Felelős szerkesztő: Komócsy Lajos.

Lapunk — társai között legnagyobb elterjedésnek örvendő — immár hetedik évfolyamát éli. Miután kívánatra mindenkinek küldünk mutatványsszámot s egészen tájékozó előzetési felhívást, e helyen csak röviden emlékeztünk meg a közkeveltségnek örvendő lapról. — A „Képes Saládi Lapok” három ivnyi tartalommal jelen meg a legdíszesebb kiállításban, szép, fényes, színes borítékban. — Minden szám sok művészi kivitelű képet hoz. A fölalban vannak eredeti s a külföld legnagyobb iriből fordított rövidebb regények, elbeszélések, rajzok, életképek, humoreszkek; eredeti s más költemények, heti tárczák, ismeretető tudományos czikkék, a főváros, vidék a külföld válogatott, fontos hírei; az irodalom és művészet körében felmerülő mozzanat. — Minden számhoz egy ivnyi külön regénymelléklet könyv-
alakban. — Humor rovat, leggyakrabban képekkel. Havonként „Nóvilág” című dívatlap számtalan képpel, szabárajzzal stb. is jár ingyenes mellékletkép. A boríték telve a komoly s tréfás talányok minden fajá-
val. A talányfejtők között gyönyörű olajnyomatú képek (díszes aranykeretben), regények stb. sorsoltatnak ki.
A folyó évnegyvedben külön regény-mellékletkép „Scarpa Rachel” kitűnő, cselekvénygazdag, érdekesítő regényt adjuk.
Mutatványsszámot a kiadóhivatal kívánatra bárkinek küld bérmentve.
Előfizetési ár: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Méhner Vilmos kiadóhivatala: Budapest, papnövelde-útcza 8. szám alatt. 181 (3-3)

Értesítés.
Van szerencsénk értesíteni a nagyérdemű közönséget, miszerint
**divat-, vászon-, posztó-
és
fehérmű üzletünket**
az őszi és téli évad kívánalmai és a legújabb divat igényei szerint Bécsben tett berendezésünk alapján gazdagon berendeztük.
Különösen felhívjuk a n. é. közönség figyelmét ruházati dolgok előadására, melyet 20 krtól felfelé a legutányosabban számítunk. Flanel, Katan, úgy fekete és színes terno, cheviotte és loden kelmék üzletünkben a legnagyobb választékban kaphatók.
Bátrak vagyunk egyszersmind a n. é. férfi közönséget figyelemzetni úsan berendezett s a legújabb divat igényeinek megfelelő
őszi divatzelekkinkre
Elvállalunk férföltönyöket, melyet saját műtermünkben készí-
tünk s így anyag, mint legelsőszabb kiállításait felelősséget vállalunk.
Tisztelettel kérvén a n. é. közönség pártfogását, maradunk alázatos szolgái
186 (3-3)
Dömötör és Vecsei.

Kiadó lakás.
Belső sétátér mellett **DÉKÁNY MIHÁLY** házában
egy jó lakás
mindenféle mellékkellyiséggel novemb. 1-ére kiadó. — Ugyanott van **két éves száraz tűzifa**
kemény- és puhafa olesó árban eladó.
184 (3-3)

Meghívás.
A félegyházi gőzmalom Részvénytársulat gőzmalomával egybekötve felállítandó szesz-
gyár ügyében folyó évi október 26-án délután 2 óraker a „Korona” vendéglő nagytermében
közgyűlést tart,
s erre úgy a régi, mint az új (szeszgyári) részvényesek meghivatnak.
T á r g y:
A folyó évi augusztus 15-én tartott gyűlés alkalmával a jelenleg fenálló gőzmalom felbecsülésével kiküldött bizottság jelentése kapcsában bemutatandó becselési eredmény előterjesztése, s ebből kifolyólag az egyesült társulat címének meghatározása, építendő bizottság kinevezése, s minden az egyesült társulat ügyében felmerülhető kérdések elintézése.
Kunfélegyházán, 1884. október 10.
196 (2-1)
Az Igazgatóság.

Ajánlkozás borászati, kertészeti, méhészeti stb. műveletekre!
Alább nevezett mint borász, az okszerűbb szüretelés vezetését, a must és bor kezelését, zavaros és hibás borok derítését, javítását; továbbá mint műkertész fakokrak tekintettel szülő és fatenyésztést, nemesítést s más haszonhajtó kerti műveletket; és mint méhészt minden e szakbavágó okszerű műveletet ideiglen, vagy állandóul elvállal mérsékelt díj mellett.
GOBÓCZY KÁROLY.
Kecskeméten, Festő-útcza 129. sz. a.
Ugyanitten a családban viasz és többféle virág, gyümölcsművek és többféle női kézimunkák megrendelése és tanítása is elfogadtatik!
197 (1-1)

Kiadó magtár.
A 2-ik tized Széchenyi-útczában 15. sz. alatt levő Fischer Zsigmond-féle házában egy útczai
emeletes magtár
f. évi november 1-től bérbeadó.
Értekezhetni
Szemző Sándor
187 (3-3) ügyvéddel, 3-ik tized 191. sz. a.

Az őszi és téli évadra
ajánlom a legutányosabb árákért dúsan felszerelt
férfi- és gyermek-kalap
továbbá
női-, férfi- és gyermek-czipő és csizma-
raktáramat.
Grünblatt Dániel.
188 (3-1)